

گفت‌وگوهای راهبردی جدید عراق و آمریکا: دیدگاه کارشناسان دو طرف

به قلم [منقذ الداغر \(/fa/experts/mnqdh-aldaghr/\)](#)، [باربارا ای لیف \(/fa/experts/barbara-ay-lyf/\)](#)، [بلال وهاب \(/fa/experts/blal-/\) و](#) [منقذ الداغر \(/fa/experts/mnqdh-aldaghr/\)](#) (whab-0)

۱۸ ژوئن ۲۰۲۰

همچنین دست‌یافتنی به

/ (English (/policy-analysis/new-us-iraq-strategic-dialogue-expert-views-both-sides

العربية (/ar/policy-analysis/alhwar-alastratyjy-aljdyd-byn-alwlayat-almthdt-walraq-wjhat-nzr-alkhbra-mn-kla/)

درباره نویسنده

[منقذ الداغر \(/fa/experts/mnqdh-aldaghr/\)](#)

[باربارا ای لیف \(/fa/experts/barbara-ay-lyf/\)](#)

[بلال وهاب \(/fa/experts/blal-whab-0/\)](#)

بلال وهاب هموند برنامه نیتن و استر ک و اگنر در انستیتو واشنگتن است

تحلیل کوتاه

یکی از برجسته‌ترین تحلیلگران افکار عمومی عراق همراه با دو کارشناس آمریکایی درباره دستاوردهای گفت‌وگوهای آمریکا و عراق بحث می‌کنند و به بررسی این نکته می‌پردازند که دو طرف برای پیشرفت اصلاحات واقعی چه می‌توانند بکنند

در ۱۲ ژوئن انستیتو واشنگتن میزبان نشست آنلاین دیگری از مجموعه میزگردهای مباحث سیاست‌گذاری با حضور منقذ داغر باربارا لیف و بلال وهاب بود. داغر یکی از تحلیلگران برجسته سیاسی در عراق و مشاور مقامات ارشد دولتی و حزبی است. لیف هموند لاپیدوس در انستیتو واشنگتن است و در گذشته به عنوان معاون دستیار وزیر امور خارجه در امور عراق و دیگر بسمت‌های منطقه‌ای خدمت کرده است. وهاب هموند واگنر در انستیتو واشنگتن است و بر نحوه حکومت‌داری در کردستان عراق و بغداد تمرکز دارد. آنچه در پی می‌آید خلاصه گزارشی از اظهارات آنان است.

منقذ داغر

گفت‌وگوهای راهبردی دوجانبه آمریکا و عراق زمانی انجام شد که دولت جدید عراق با فشار سنگین داخلی مطالبات برای پایان حضور نظامی آمریکا و همچنین به نتیجه رساندن دیگر مباحث سیاسی مواجه است. هرچند مصطفی الکاظمی نخست‌وزیر عراق از داشتن

مزیت فراکسیون بزرگی در پارلمان برای حمایت از برنامه‌هایش بی‌بهره است اما نامزدی او برای نخست‌وزیری با سازش جناح‌ها مطرح شد تا عراق را به سوی یک نظام سیاسی کارآمدتر رهنمون شود.

داده‌های جدید حاصل از نظرسنجی در منطقه اطلاعات محرمانه‌ای در این خصوص به دست می‌دهد که کاظمی تا چه میزان می‌تواند از طریق صحبت و مذاکره با مسئولان آمریکایی اهرم تأیید مردمی را به دست آورد. در یک نظرسنجی حدود ۶۳ درصد از پاسخ‌دهندگان عراقی عملکرد او در ماه اول حضورش در سمت نخست‌وزیری را تأیید کردند. نتایج این نظرسنجی در تقابل با نتایج متعلق به عادل عبدالمهدی نخست‌وزیر قبلی است که در اولین ماه نخست‌وزیری خود حمایت ۳۶ درصد از مردم را کسب کرده بود. برای ارزیابی صحیح عملکرد کاظمی هنوز خیلی زود است اما نتیجه نظرسنجی‌ها تجلی اعتماد عمومی به قابلیت او در مقابله با چالش‌های عراق است. رویکرد مردم به ایران و ایالات متحده طی سه سال گذشته تغییر آشکاری کرده که نشان‌دهنده پدیده جدیدی در صحنه سیاسی عراق است. دیدگاه‌های مثبت نسبت به ایران از ۵۰ درصد در سال ۲۰۱۷ به ۱۵ درصد در سال جاری نزول کرده است. همزمان میزان تأیید دیدگاه مردم نسبت به آمریکا در همان حدود ۳۰ درصد باقی مانده است. به همین ترتیب در حالی که ۷۴ درصد از عراقی‌های مشارکت‌کننده در نظرسنجی در سال ۲۰۱۷ ایران را شریکی قابل اتکا توصیف کرده بودند این رقم امسال به حدود ۱۴ درصد کاهش یافته است.

از آنجا که مردم عراق در جریان تظاهرات گسترده قبل از نخست‌وزیری کاظمی استیصال خود را بیان کردند مذاکرات میان آمریکا و عراق بدون شک بر محور راه و روش‌هایی انجام می‌شود که از طریق آن دو دولت بتوانند فساد در عراق را کاهش دهند. اصلاحات اقتصادی برای اطمینان‌یابی از شفافیت و رشد پایدار تنها از راه افزایش ثبات میسر می‌شود و مسئولان آمریکایی می‌توانند در این بخش نیز نقشی اساسی ایفا کنند. آنان در این مسیر باید از تلاش‌های قبلی عراق برای مقابله با فساد درس بگیرند. تکرار اشتباهات «حکومت موقت ائتلافی» و دولت‌های پیشین عراق تنها موجب فرسایش حمایت از کاظمی و آسیب زدن به چشم‌انداز اصلاحات واقعی می‌شود.

از این جهت عراقی‌ها اول باید با نمایش اراده سیاسی کافی برای اصلاحات معنی‌دار و در عین حال محدود کردن نفوذ ایران به خودشان کمک کنند. حمایت آمریکا عمدتاً به توانایی دولت کاظمی در مقابله با تهران برای گسترش نفوذش در محافل عراقی بستگی دارد.

باربارا لیف

«مذاکرات از طریق برنامه زوم» میان آمریکا و عراق در ۱۱ ژوئن موفقیت‌آمیز شمرده می‌شود و در عین حال یک اقدام ضروری در حیطه سیاسی است. محض یادآوری از دست‌کم ژانویه به این سو بر اثر وقایعی چون حمله مرگبار به قاسم سلیمانی و ابومهدی المهندس رای‌گیری نمادین پارلمانی برای خروج سربازان آمریکایی چندین تلاش نافرجام برای تشکیل دولت جدید در بغداد همه‌گیری کووید-۱۹ و سقوط قیمت نفت عرصه سیاسی عراق به شدت ملتهب بوده است. در واشنگتن هم تداوم حملات شبه‌نظامیان عراقی که منجر به خروج پرسنل ناتو و ادغام نیروهای نظامی آمریکا در پایگاه‌های معدود شد موجب خشم و خروش شده است. در کنار انتخابات پیشرو ریاست‌جمهوری و فشار برای بازگرداندن سربازان آمریکایی به خانه - که مدت‌هاست ادامه دارد.

علی‌رغم وجود تمامی این مسائل قابل درک است که همه‌گیری ویروس کرونا مسئولان شرکت‌کننده در نشست را مجبور کرد تا محور مذاکرات را به چند مساله اقتصادی و امنیتی ضروری محدود کنند. این نشست به طرف عراقی کمک کرد تا آتش شعله‌ور سیاسی درباره نفس بزرگاری مذاکرات دوجانبه را مهار کند. به علاوه شیوع ویروس کرونا هم تأکیدی بود بر این که حمایت اقتصادی از عراق اولویت هر دو کشور است. برای آمریکایی‌ها این مذاکرات فرصتی بود تا بر قانونمندی ماموریت نظامی آمریکا تأکید کنند با استناد به نص «موافقتنامه وضعیت نیروها» که دو طرف پذیرفته‌اند و همچنین با استناد به تبادل یادداشت‌های دیپلماتیک سال ۲۰۱۴ در این باره که بر مسئولیت دولت عراق در قبال امنیت نیروهای آمریکایی تأکید دارد. این مذاکرات همچنین با تکرار حمایت ایالات متحده از انتخابات و پاسخگویی حکومت به مردم پیام داد که حرف‌شان شنیده شده است. از این رو هر دو طرف می‌توانند این نشست را برای خود «موفقیت» تلقی کنند.

با این حال مسئولان در هر دو طرف کماکان در انتظار دیدار کاظمی از واشنگتن در اسرع وقت هستند. بخشی از علاقه به این دیدار به خاطر آن است که چنین سفری می‌تواند هر دو حکومت را به پیشروی در مسیر وعده‌های خود وادارد و همچنین به شروع مذاکرات تازه بین بخش‌های نظامی طرفین برای دوران جدید کمک کند. وارد کردن برنامه کمک امنیتی ایالات متحده در یک برنامه بزرگتر ناتو از نظر سیاسی خوشایندتر است اما اعضای پیمان آتلانتیک شمالی نخست می‌خواهند بدانند که ماموریت آموزشی آمریکا در عراق تا چه حد پایدار است و تحت چه شرایطی. به همین ترتیب اگر حملات شبه‌نظامیان ادامه یابد و سیاست آمریکا بر مبنای خروج نیروهایش باشد جامعه بین‌المللی نیز واکنش منفی نشان خواهد داد.

در مورد مسئله فساد نخست‌وزیر باید نظام بانکی را به سمت حرفه‌ای شدن دیجیتال‌سازی و مدرن‌سازی هدایت کند تا فضایی ایجاد

شود که در آن فساد عملکرد جایی برای رشد نداشته باشد. امروز دیگر مساله این نیست که آیا حکومت به پذیرش وجود چنین مشکلی تمایل دارد یا نه بلکه مساله این است که حکومت برای در اولویت قرار دادن کنترل فساد چقدر می‌تواند اراده سیاسی جناح‌ها را جلب کند.

بلال وهاب

همزمان با تمرکز هر چه بیشتر کاظمی بر حل مناقشات داخلی او از موقعیت خوبی برخوردار است تا با «اقلیم کردستان» میان شکاف‌های عمیق بر سر مدیریت نفت و گاز طبیعی پُل بزند. نتیجه این اقدام می‌تواند گامی بزرگ در جهت ایجاد بنیان استوارتری از نظر قانونی برای بخش انرژی عراق باشد. ایالات متحده می‌تواند با حفظ تمرکز بر مناسبات قوی‌تر میان اربیل و بغداد از این اقدام حمایت کند. تنش بیشتر میان اربیل و بغداد به مأموریت ایالات متحده برای مقابله با داعش لطمه می‌زند و ممکن است خصومت بیشتری را در داخل عراق موجب شود و باعث استفاده زبان‌بار از سیاست هویتی برای کسب دستاوردهای سیاسی گردد.

نکته دیگری که در بیانیه رسمی گفت‌وگوی راهبردی شاخص بود صحه گذاردن عراق بر لزوم اصلاحات و پیشنهاد آمریکا به تمدید کمک‌های فنی خود بود. اما دولت جدید باید نسبت به گذشته اراده سیاسی بیشتری نشان دهد. دلیل ناتوانی دولت‌های پی‌درپی از عملی کردن چنین اصلاحاتی سیستم ریشه‌دار قیم‌آبانه‌ای است که امکان اقدام جمعی لازم را محدود می‌کند. خوشبختانه فرهنگ متکی به سیاست قیم‌آبانه به پایان خود نزدیک می‌شود چرا که نسل جوان‌تر به شدت از پیامدهای آن یعنی فساد و ناکارآمدی به ستوه آمده است. این نظام تنها وقتی که نفت گران باشد «کار می‌کند» و حتی آن‌وقت هم نتیجه فقط این است که احزاب سیاسی افراد بسیاری را برای ورود به یک بوروکراسی متورم استخدام می‌کنند.

کاظمی در ادامه مسیر نیازمند آن است که از تایید مردمی و همچنین جریان مذاکرات استفاده کند تا اصلاحات عمیق را بنیان نهد. اولین اولویت سازماندهی انتخابات معتبر برای سال آینده است. به طور کلی رسیدگی به فساد مستلزم بسنده نکردن به شعار است موضوع باید به طور جدی مورد ملاحظه قرار گیرد به طور آگاهانه برنامه‌ریزی شود و سختگیرانه بر آن نظارت شود. این به معنی اولویت داشتن اصلاح نظام بانکی است چرا که اقتصاد عراق تقریباً به طور کامل بر پول نقد می‌چرخد. یک بستر دیگر برای رشد فساد بازار مزایده دلار است که به محلی برای پولشویی و حمایت از منافع ایران بدل شده است. در نهایت دولت باید بخش خدمات را اصلاح کند و روش تامین مالی احزاب را روشن و شفاف سازد. تنها این اقدام با کمک ایالات متحده می‌تواند به معنی گامی بلند در جهت محدود کردن نفوذ ایران باشد.

** این گزارش فشرده را را شاپنا کاتس تهیه کرده است. رشته برنامه‌های میزگرد مباحث سیاست‌گذاری با کمک سخاوتمندانه خانواده فلورنس و رابرت کافمن برگزار می‌شود.*

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

Iran Takes Next Steps on Rocket Technology

فوریه ۲۰۲۲ | ۱۱

◆
Farzin Nadimi

(/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology)

BRIEF ANALYSIS

Saudi Arabia Adjusts Its History, Diminishing the Role of Wahhabism

۱۱ فوریه ۲۰۲۲

Simon Henderson

(/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism)

ARTICLES & TESTIMONY

Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule

۹ فوریه ۲۰۲۲

Matthew Levitt

(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule)

TOPICS

(/policy-analysis/dmkrasy-w-aslah/) دمکراسی و اصلاح

(/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/) عرب و اسلام سیاسی

(/policy-analysis/nzamy-w-amnyty/) نظامی و امنیتی

(/policy-analysis/anrzh-y-w-aqtsad/) انرژی و اقتصاد

(/policy-analysis/syast-amryka/) سیاست آمریکا

REGIONS & COUNTRIES

(/policy-analysis/raq/) عراق